

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2018

OECD Indicators

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: [10.1787/eag-2018-en](https://doi.org/10.1787/eag-2018-en)

Pogled na izobraževanje 2018

Kazalniki OECD

Povzetek v slovenščini

Vpliv socialno-ekonomskega položaja na enakost v izobraževanju je viden skozi življenje

Kljub znatnemu povišanju dosežene izobrazbe v zadnjem desetletju je za ljudi s starši z nizko izobrazbo, znakom nizkega socialno-ekonomskega položaja, manj verjetno, da so vpisani v programe predšolske vzgoje, dokončajo srednješolsko izobraževanje in napredujejo v višje stopnje izobraževanja, kot za tiste, ki imajo vsaj enega starša z visokošolsko izobrazbo. Medtem ko dve tretjini 25–64-letnikov, katerih starši niso dokončali srednje šole, doseže višjo stopnjo izobrazbe kot njihovi starši, jih večina dokonča srednje poklicno izobraževanje. Podobno velja na terciarni ravni: v državah OECD, za katere so na voljo podatki, ljudje, stari od 18 do 24 let, katerih starši niso dokončali visokošolske izobrazbe, predstavljajo le 47 % na novo vpisanih študentov v dodiplomske, daljše dodiplomske ali podobne programe, čeprav predstavljajo 65 % prebivalstva v svoji starostni skupini. Te neenakosti se nato zrcalijo na trgu dela: za tiste, ki imajo dokončano le srednješolsko izobrazbo, je manj verjetno, da so zaposleni, zaslužijo pa 65 % tega, kar zaslužijo njihovi kolegi z visokošolsko izobrazbo.

Razlike med spoloma dajejo v izobraževanju prednost deklicam, na trgu dela pa moškim

V povprečju je v državah OECD, za katere so na voljo podatki, med ponavljavci razreda v srednjih šolah približno 60 % dečkov, za katere je tudi manj verjetno kot za deklice, da dokončajo to stopnjo izobrazbe. Posledično srednjo šolo zaključijo večji delež deklic kot dečkov. Za moške je tudi manj verjetno, da dosežejo terciarno izobrazbo: v državah OECD je imelo leta 2017 povprečno 38 % moških, starih med 25 in 34 leti, dokončano visokošolsko izobrazbo, v primerjavi s 50 % žensk enake starosti – ta razlika se zadnjih 10 let povečuje.

Kljub boljši izobrazbi imajo ženske še vedno slabše rezultate pri zaposlenosti. V državah OECD je v povprečju zaposlenih 80 % mladih žensk z visokošolsko izobrazbo v primerjavi z 89 % mladih moških z enako izobrazbo, neenakost pa se med tistimi z nižjimi stopnjami izobrazbe še poveča. Ženske z visokošolsko izobrazbo v državah OECD poleg tega v povprečju zaslužijo 26 % manj kot moški z visokošolsko izobrazbo. Ta neenakost plač zrcali razlike med spoloma med visoko in nizko plačanimi področji študija na terciarni ravni, a je lahko tudi posledica tega, da so pri ženskah bolj verjetna obdobja nedejavnosti ali nezaposlenosti, kar lahko upočasnjuje zvišanja plač.

Za v tujini rojene odrasle in tiste z imigrantskim ozadjem je manj verjetno, da bodo sodelovali v izobraževanju in uspeli na trgu dela

Imigranti prve in druge generacije so med novimi študenti in diplomanti dodiplomskih ali daljših dodiplomskih programov v državah, za katere so na voljo podatki, zastopani podpovprečno. V tujini rojeni odrasli, ki so v državo gostiteljico prišli pri 26 letih ali pozneje, običajno tudi redkeje sodelujejo v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju kot njihovi v državi rojeni kolegi ali tisti, ki so v državo prispeli pred 25. letom, ker so slabše seznanjeni z izobraževalnim sistemom in jezikom države gostiteljice.

V večini držav OECD so stopnje zaposlenosti nižje med v tujini rojenimi odraslimi z visokošolsko izobrazbo kot med njihovimi v državi rojenimi kolegi, obratno pa običajno velja za tiste z nižjo doseženo izobrazbo. Ti nasprotni trendi zrcalijo težave v tujini rojenih odraslih z visokošolsko izobrazbo pri priznavanju njihove izobrazbe in izkušenj v državi gostiteljici ter privlačnost – za delodajalce – nižjih zahtev glede plač v tujini rojenih odraslih z nižjo doseženo izobrazbo. Za v tujini rojene odrasle je tudi bolj verjetno, da niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET). Približno 18 % v tujini rojenih 15–29-letnikov je NEET v primerjavi s 13 % v državi rojenih mladih odraslih.

Kljub povečanju javnih izdatkov znaten del vseh sredstev za visokošolsko in predšolsko izobraževanje izvira iz zasebnih prispevkov

Med letoma 2010 in 2015 so se izdatki na študenta na osnovnošolski in srednješolski ravni ter v višjem strokovnem izobraževanju povečali za 5 %, na visokošolski ravni pa za 11 %. Izobraževalne institucije se še vedno pretežno financirajo iz javnih virov. Leta 2015 je bilo 90 % sredstev za osnovnošolsko, srednješolsko in višje strokovno izobraževanje ter 66 % sredstev za visokošolsko izobraževanje pokritih iz državne blagajne. Ker za visokošolsko izobraževanje večji delež sredstev prispevajo gospodinjstva, so države uvedle finančne mehanizme za podporo družinam. Ta posojila in študijska pomoč pomaga najmanj 75 % študentov v državah z najvišjimi šolninami.

Ker v predšolski vzgoji sodeluje vedno več otrok, starih med 3 in 5 let, se povečujejo tudi javne naložbe in so vrtnice in so znašale 83 % skupnih sredstev v letu 2015. V zadnjem desetletju je v državah, za katere so na voljo podatki, ta delež zrastle za 4 odstotne točke. Toda v državah OECD v povprečju vsak tretji otrok, vpisan v vrtec, obiskuje zasebno financirano institucijo, kar je večji delež kot na kateri koli drugi neterciarni stopnji izobrazbe.

Učiteljski poklic ima še vedno težave z velikimi neravnovesji v zastopanosti spolov

Skoraj vse predšolske vzgojiteljice so ženske, hkrati pa je ženska manj kot ena od dveh visokošolskih učiteljev. V zadnjem desetletju so se te razlike med spoloma povečale na osnovnošolski in srednješolski ravni ter se zmanjšale na visokošolski ravni. Privabljenje moških učiteljev v poklic je še posebej težko: medtem ko je povprečna plača učiteljic enaka ali višja kot povprečna plača drugih žensk z visoko izobrazbo, zaposlenimi za polni delovni čas, zaslužijo učitelji moškega spola med 77 % in 88 % povprečnih osebnih prejemkov drugih moških z visokošolsko izobrazbo, zaposlenimi za polni delovni čas.

Hkrati so se med letoma 2005 in 2017 v državah in gospodarstvih OECD, za katere so na voljo podatki, plače osnovnošolskih in srednješolskih učiteljev s 15 leti izkušenj in najpogostejšimi kvalifikacijami v državi v povprečju povečale za med 5 % do 8 % in so se vrstile na predkrizne ravni. Učitelji imajo tudi močno spodbudo, da postanejo vodje šol: dejanske plače vodij šol so vsaj 35 % višje od plač učiteljev in vsaj 20 % višje od povprečnih prejemkov drugih delavcev z visokošolsko izobrazbo.

Druge ugotovitve

Regionalne neenakosti na področju sodelovanja v izobraževanju se z naraščanjem stopnje izobrazbe večinoma povečujejo. Toda največje razlike med podnacionalnimi regijami je mogoče opaziti pri vpisih v predšolsko vzgojo in varstvo za otroke, ki so stari manj kot tri leta.

V polovici držav in gospodarstev OECD, za katere so na voljo podatki, prejmemo ravnatelji in učitelji, ki delajo v prikrajšanih ter oddaljenih območjih, za to dodatno plačilo.

V večini držav so odločitve o organizaciji poučevanja sprejete na ravni šol, odločitve glede načrtovanja in strukture ter upravljanja z osebjem in viri pa pogosteje sprejemajo na višjih ravneh pristojnosti.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2018), *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2018-en